

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2006/131

Karar Sayısı : 2007/4

Karar Günü : 24.1.2007

Resmi gazete tarihi ve Sayısı : 26.01.2008 - 26768

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Kemal KILIÇDAROĞLU, Haluk KOÇ ve 122 Milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 1.7.2006 günlü, 5538 sayılı Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29. maddesiyle 3.7.2005 günlü, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesine eklenen fıkranın, Anayasa'nın 2., 10., 11., ve 127. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralı

1.7.2006 tarihli ve 5538 sayılı Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29. maddesiyle 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesine eklenen sekizinci fıkra şöyledir:

"Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde iptal istenilen kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Ali GÜZEL, Şevket APALAK ve Serruh KALELİ'nin katılımlarıyla 14.09.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

IV- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

1.7.2006 günlü, 5538 sayılı Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde

Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29. maddesiyle 03.07.2005 günlü, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesine eklenen fıkranın yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, 14.09.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, iptali istenen kuralla sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesislerin 5393 sayılı Yasa kapsamı dışına çıkarıldığı, oysa, sivil hava ulaşımına açık olmayan havaalanları ile bu havaalanları bünyesindeki tesislerin ilgili belediyelerin görev, yetki ve sorumluluk kapsamında olduğu, belediyelerin bu tür havaalanları ve tesisleri yetki ve görevleri çerçevesinde denetleyeceği, ulaşım yollarını yapmak, çöp toplamak, yapı ruhsatı vermek gibi birçok hizmet sunacağı, vergi, resim ve sair harçları da alacağı, buna karşın sivil ulaşımına açık havaalanları için bunların olanaksız olacağı, bu farklılığın ve ayrıcalığın makul sebebe dayanmadığı ve kamu yararı bakımından olumsuz bir takım sonuçlar doğuracağı, örneğin, sivil ulaşımına açık havaalanları ve tesislerin içerisinde imar hizmetlerinin belediyeler tarafından değil, başka kurumlarca yerine getirilmesi ve belediye sınırları içinde imar bütünlüğüne aykırılıklar oluşabileceği, keza ulaşım yollarının yapılması görevi belediyelere verilmişken, sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile tesislerinin bağlantı yollarının yapımının bunun dışında tutulmasının, bu hizmetlerin yerine getirilmesinde karmaşa ve aksamalara neden olabileceği, ayrıca çöplerin toplanamaması nedeniyle temizlik sorunlarına yol açabileceği, diğer taraftan söz konusu havaalanlarındaki mahalli müşterek hizmetlerin görülmesinin belediyelerin görev alanı dışına çıkarıldığı belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 2., 10. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5538 sayılı Yasa'nın 29. maddesiyle 5393 sayılı Yasa'nın 14. maddesine eklenen fıkrada "*Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır*" denilmektedir. Benzer kural, 5538 sayılı Yasa'nın 23. maddesiyle 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası'nın 7. maddesine eklenerek paralellik sağlanmıştır.

Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasına göre "*Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.*"

İkinci fıkrasına göre de "*Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.*"

Belediyeler Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş, kamu tüzelkişiliğine ve yönetsel özerkliğe sahip, idarî vesayete tâbi bir yerel yönetim türüdür. Yerel yönetimler açısından özerklik, anayasa ve yasaların belirlediği kamu hizmetlerinin önemli bir bölümünün yurttaşların yararına olarak, yerel yönetimlerin sorumluluğu altında yerine getirilmesi yetkisidir.

Belediyeler belediye sınırları içinde, Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasına göre "mahalli müşterek ihtiyaçları" karşılamakla görevlendirilirken, ikinci fıkrasına göre de bu görevlendirmenin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak yasayla yapılması zorunlu kılınmaktadır. Belediyeler mahalli müşterek gereksinimleri, yasalarla sınırları belirlenmiş alanlarda özerk biçimde belirleyebilir.

Mahalli müşterek ihtiyaç, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayan kişi, aile, zümre ya da sınıfın özel çıkarlarını değil, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemli durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve sürekli güncelleştirdiği, özünde etkinlik, ölçek ve sağladığı yarar bakımından yerel sınırları aşmayan, bölünebilir ve rekabet konusu olabilen yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentileri ifade etmektedir.

Sivil hava taşımacılığının, belirli bir bölgedeki insanların ulaşım gereksinimini karşılasa bile, bu gereksinimin, *"aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemli durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve güncelleştirdiği, özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentileri ifade"* eden bir gereksinim olmadığı açıktır. Sivil hava taşımacılığı, doğası gereği ve zorunlu olarak birden fazla kenti, kimi zaman birden fazla ülkeyi ilgilendiren, coğrafi alan olarak birbirinden tamamen ayrı ve ancak belirli bir mesafenin üstünde olan kentler arasındaki bir taşımacılıktır. Zorunlu olarak ulusal ve uluslararası güvenliği ilgilendirmektedir.

Sivil hava taşımacılığının ulusal niteliği dikkate alındığında, bu hizmetin verilmesi için sivil hava taşımacılığına açık havaalanları bünyesinde kurulması ve işletilmesi zorunlu olan hava taşımacılığına özgü hizmetlerin de mahalli müşterek nitelikte olmadığı ve belediyelerin görev alanına girmediği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 127. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. ve 10. maddeleriyle ilgisi görülmemiş, 11. maddenin anayasallık denetiminde işlevsel olmaması nedeniyle, bu yönde bir inceleme yapılmamıştır.

VI- SONUÇ

1.7.2006 günlü, 5538 sayılı "Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 29. maddesiyle 3.7.2005 günlü, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesine eklenen sekizinci fıkranın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, 24.1.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Tülay TUĞCU	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI

Esas Sayısı : 2006/131
Karar Sayısı : 2007/4

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT